

ترکیه - سوریه: احتمال تجاوز نظامی

یوری شگلویین (Yury Sheglov) (Yury Sheglov)

<http://hvilya.org/analytics/turtsiya-siriya-veroyatnost-voennogo-vtorzheniya.html>

ترجمه و تحلیل: ا.م. شیری

۱۹ میزان ۱۳۹۱

آخرین حوادث مرتبط با تبادل آتش توپخانه ای بین نیروهای مسلح ترکیه و سوریه، اغلب تحلیلگران را به اندیشیدن در باره احتمال حمله واحدهای ارتش ترکیه به سوریه بمنظور تأمین امنیت کشور از احتمال بمباران از طرف سوریه واداشته است. طبق برآورد ما، تهیه این سناریو، علل زیادی دارد.

جنبه اول عبارت از این است که ارتش ترکیه، که یقیناً، در مجموع خود بسیار قدرتمندتر از ارتش وفادار به رئیس جمهور اسد است، مطلقاً خواستار تکرار سناریوی عراق نیست، و بخصوص اینکه سپر امنیتی هم در بخشی از قلمرو سوریه ایجاد کرده است. چنین اقدامی بدون قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل متحد، صرفنظر از هر گونه حمایت سیاسی از سوی متحدان ناتوئی آنکارا، در همه حال، از سوی همان سازمان ملل متحد بعنوان تجاوز بین المللی شناخته خواهد شد. افتادن تک گلوله های خمپاره به قلمرو ترکیه، گذشته از هر علتی که داشته باشد، نمی تواند بمعنی تهدید امنیت ترکیه قلمداد شود. اثبات رابطه شدید فعالیت شبه نظامیان کرد در خاک ترکیه با موضع دمشق، برای طرف ترکیه، حتی بیشتر از آن، ربط دادن انفجارهای ترکیه و وجود اردوگاههای حزب کارگران کردستان در خاک سوریه با یک گره، بسیار دشوار خواهد بود.

در این حال، البته می توان برای حل وظایف کوتاه مدت به حملاتی همانطور که به عراق صورت می گیرد، دست زد ولی در این حالت هم یک لحظه حساس فرامی رسد. چنین سیاستی قطعاً موجب روی آوردن اکثریت بخش در نوسان جمعیت کرد ساکن مناطق شمالی سوریه به طرف حزب کارگران کردستان خواهد گردید که بدون آن هم نفوذ بسیار زیاد در همین منطقه دارد. در چنین حالتی، عملاً همه اپوزیسیون درگیر جنگ علیه رژیم دمشق از نظر جمعیت کرد، بمثابه وابستگان ارتش ترکیه تلقی خواهد شد و این بمعنی پایان همه تلاشهای مخالفان اسد برای جلب کردها بسوی خود خواهد بود. علاوه بر این، بخش بسیار بزرگی از «سنی های» ارتش سوریه با احتیاط به چنین تجاوزی واکنش نشان می دهند. اولویت اصل «تمامیت ارضی کشور» دائماً به شعور سربازان و افسران ارتش سوریه رسوخ داده شده، آنها و همچنین، اکثریت جمعیت سوریه علیرغم تفاوتها در تعلقات دینی- مذهبی، این

اصل را یک موضوع پوشالی تصور نمی کنند. دقیقا به همین صورت هم، بخش قابل ملاحظه نخبگان روشنفکر کشور با هر گونه تجاوز نظامی خارجی قاطعانه مخالفند.

جنبه دوم، عدم آمادگی متحدان ناتوی، و، پیش از همه واشینگتن، برای سناریوی دخالت آشکار نظامی در مناقشه سوریه می باشد. اما «سناریوی سپر» هم در واقع، یک پوشش برای تجاوز نظامی است، چرا که حضور دائمی ارتش ترکیه در قلمرو سوریه، موجب درگیری های دائمی، تلفات اجتناب ناپذیر و اتخاذ تدابیر متقابل خواهد بود. ایالات متحده آمریکا در شرایط کنونی شرکای ترک خود را از هر گونه دخالت آشکار نظامی علیه سوریه منع می کند. این مسئله بیشتر با احتمال استفاده از تسلیحات شیمیایی از سوی بشار اسد در صورت تهدید مستقیم رژیم او بواسطه تجاوز احتمالی وابستگی دارد. یقینا این هم آنکارا را از مداخله نظامی گسترده باز خواهد داشت.

علاوه بر این، واشینگتن اثرات منفی واکنش فوق الذکر کردها، باضافه واکنش قاطع رهبر کردهای عراق، مسعود بارزانی را در نظر می گیرد و یقین می داند که در صورت حمله نظامی ترکیه، بارزانی به پشتیبانی خود از برادران سوری که قبلا هم بعمل می آورد، شدت خواهد بخشید. واشینگتن که خط اتحاد با اربیل را در پیش گرفته و شرکای ترک خود را هم با تحویل هواپیماهای بی سرنشین و بالگردهای تهاجمی «آپاچی» «تسکین» داده است، مطلقا راضی به برانگیختن چنین عکس العمل کردهای عراق نیست. آنکارا در صورت حمله نظامی به سوریه، عملا به تمام تلاشهای خود برای توافق با رهبری کردستان عراق «در باره حسن همجواری» نقطه پایان می گذارد. و این، در مقابل تشدید فعالیت شبه نظامیان حزب کارگران کردستان، پیش از همه و در بهترین حالت به اتخاذ «موضع بی طرفی» از سوی اربیل منجر خواهد گردید. در چنین شرایطی، ترکیه باید بدون امیدواری به حمایت شرکای اروپائی خود در ناتو، به تنهایی بجنگد.

بدرستی همین تشدید فعالیت، یکی دیگر از آن جنبه هائی است که باید رهبری ترکیه را از دست زدن به حمله نظامی بازدارد. حمله نظامی به سوریه بطور عینی، باعث تضعیف قدرت نیروهای مسلح ترکیه در مبارزه با جدائی طلبان کرد، قبل از همه، در عراق خواهد گردید. در عین حال، همکاری با ایران، که از عملیات ضد تروریستی نیروهای مسلح ترکیه بشدت پشتیبانی می کند، در این عرصه نیز به حداقل خواهد رسید.

و البته، این اوضاع به نفع اپوزیسیون داخلی ترکیه است، که در همه حال از این موقعیت برای انتقاد از حاکمیت استفاده می کند. هر گونه بدتر شدن اوضاع که می تواند «طبق برنامه» پیش

نرود، به تضعیف چشمگیر موقعیت شخص نخست وزیر و رهبر حزب حاکم عدالت و توسعه، رجب طیب اردوغان بیانجامد.

در چنین وضعیتی، بسنده کردن به گلوله باران اراضی سوریه با توپخانه سبک و غیرالزام شمردن مصوبه غیرالزام آور پارلمان ترکیه مبنی بر «اعطای مجور یک ساله برای عملیات برون مرزی به نیروهای مسلح»، محتمل ترین راه برای «حفظ چهره» می باشد...

تحلیل مترجم:

حادثه خمپاره اندازی ۳ اکتبر از خاک سوریه به ترکیه، به قتل پنج شهروند ترکیه منجر شد. همه شواهد و نشانه ها، اعم از وجود اردوگاههای آموزش تروریستهای ضدسوری در خاک ترکیه، تلاشهای مقامات درجه اول این کشور در همه نشستها و کنفرانسهای ضد سوریه، تأسیس ستاد ارتش باصطلاح آزاد سوریه در استانبول، ارسال گروههای تروریستی از مرز به سوریه، تلاش ۱۸ ماهه امریکا و متحدان غربی-عربی اش برای حمله نظامی به سوریه و بالاتر از همه تحریکات خصلتی کشورهای غربی برای شروع جنگها، مثلا، ترور ولیعهد اطریش-مجار قبل از آغاز جنگ جهانی اول، حادثه به توپ بستن خاک آلمان از سوی لهستان قبل از جنگ جهانی دوم، حوادث خلیج تونکن پیش از شروع جنگ ویتنام و خلیج خوکها برای زمینه سازی لشکرکشی به کوبا، حوادث تروریستی ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ واشینگتن و نیویورک برای شروع دور جدید جنگهای تروریستی-استعماری علیه افغانستان، عراق، لیبی، سوریه... و بسیاری حوادث مشابه دیگر نشان می دهند که این حادثه نیز بااحتمال قریب به یقین، کار خود ترکیه بوده و هدف از آن، آماده سازی افکار عمومی برای حمله نظامی این کشور و متحدانش علیه سوریه می باشد. باضافه این، تحقیقات دولت سوریه نیز نشان می دهد که گلوله شلیک شده از جانب سوریه به خاک ترکیه، از نوع تسلیحات ناتو بوده، که سوریه نیز چنین سلاحهایی را در اختیار ندارد.

اما، این احتمال که سوریه با برنامه قبلی خاک ترکیه را هدف خمپاره قرار داده باشد، برابر صفر است. زیرا، چنین کاری صرفنظر از اینکه در چنین وضعیتهایی ممکن است واقعا هم اتفاق بیافتد، ولی امروز بهیچوجه به نفع سوریه نیست.

در چنین بستری، باید توجه داشت که دولت ترکیه حتی یک سال پیش امکان حمله نظامی به سوریه را مورد بررسی قرار داد و عملا، از مدتها پیش چنین حادثه ای را طراحی می کرد. سال گذشته زمانیکه ترکیه به اخراج جمعی مقامات عالیرتبه نیروهای مسلح دست زد و نخست وزیر کشور، رجب طیب اردوغان با فرماندهان ارشد نیروهای نظامی جلسه تشکیل داد، در برخی

رسانه ها خبرهائی مبنی بر مخالفت رئیس ستاد اخراجی ارتش با حمله به سوریه انتشار یافت و بسیاری از تحلیلگران، مخالفت وی و همچنین، اغلب مقامات عالیرتبه نیروهای مسلح ترکیه با طرح نخست وزیر و وزیر خارجه، احمد داوود اوغلو برای حمله به سوریه را دلیل اخراج آنها دانستند.

این واقعیت که ترکیه از قبل برای حمله مسلحانه به سوریه آماده می شد، برای کمتر کسی ناروشن است. ترکیه از مدتها پیش، بخصوص، پس از ساقط شدن جنگنده ترکیه توسط پدافند هوائی سوریه در ماه ژوئیه گذشته، ارسال سلاحها و تجهیزات سنگین نظامی خود به مرزهای سوریه را آغاز کرده است.

همه اینها، باضافه حمله توپخانه ای به خاک سوریه بلافاصله پس از مصوبه ۴ اکتبر پارلمان ترکیه مبنی بر اعطای «مجوز یک ساله برای عملیات برون مرزی به نیروهای مسلح»، که به کشتار دهها پرسنل ارتش سوریه منجر گردید، حکایت از آن دارند که خود ترکیه با دستور و همکاری شرکای غربی اش، این عمل تحریک آمیز را برای توجیه حمله به سوریه طراحی و اجرا کرده است.